

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежников Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

2. Крицкалюк Н.І. Інституалізація громадянського суспільства як основний критерій демократичного розвитку. Філософія. Політологія, 2022. № 1(115). С. 61–64.

3. Літовченко Б.В. Гуманізація менеджменту у глобальному середовищі: монографія. Дніпро: ЛІРА, 2017. 268 с.

4. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналітична доповідь. URL:<http://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/naukovi-vidannya/analitichni-dopovidi/gromadyanske-suspilstvo-ukraini-suchasni> (дата звернення 19.12.2023)

Бражко Олена,
доктор наук з державного управління,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Оскільки публічне управління за своєю суттю є соціокультурним феноменом, інформаційно-комунікативна діяльність в цій сфері є одним з основних засобів забезпечення його функціонування. Комунікативна діяльність у сфері публічного управління передає специфічні цінності та смисли і, відповідно, має можливість впливати як на суспільство загалом, так і на окремих людей у ньому. Діяльність органів публічної адміністрації має ґрунтуватися на принципах відкритості, прозорості та публічності, а також використовувати сучасні формати, методи та підходи у своїй комунікаційній діяльності. Ці завдання вимагають переосмислення концепції управління публічною інформацією, забезпечення надійного зворотного зв'язку з громадськістю та вдосконалення комунікаційних процесів і процедур у діяльності органів публічного управління.

Сучасні органи публічного управління функціонують відповідно до умов, які формують сучасний публічний простір. Зокрема, комунікаційна діяльність українських органів державного управління зазнає впливу таких чинників як інформаційне перенасичення комунікаційного простору органів публічного управління у зв'язку з постійним збільшенням обсягу різноманітних даних, розширення електронних форм комунікації та глобалізація всіх сфер життя, зокрема й публічного управління, і повсюдний розвиток електронних комунікацій [1]. Виходячи з цих чинників, органи державного управління мають виконувати такі завдання у сфері комунікації

- сприяти встановленню та розвитку ефективної інформаційно-комунікативної взаємодії з організаціями громадянського суспільства та громадськістю;
- налагоджувати ефективну професійну комунікацію між державними службовцями та посадовими особами органів місцевого самоврядування в процесі вироблення, реалізації та оцінки рішень.

Виконуючи ці завдання, органи виконавчої влади України сприяють активній участі громадян у глобальному процесі творення й використання світових інформаційних ресурсів, що гарантують належне функціонування публічної сфери й тим самим трансформують комунікаційну діяльність цих органів у напрямі її вдосконалення та уніфікації.

Одним із головних напрямів взаємодії громадянського суспільства та органів публічної влади в контексті модернізації інформаційно-комунікативної діяльності є забезпечення відкритості та прозорості діяльності останніх та має бути відображено в новітніх засадах національної політики у сфері розвитку комунікацій у публічному секторі. Це включає в себе модернізацію та реструктуризацію функціональних обов'язків органів державної влади, тобто зміну організаційного підходу до їхньої діяльності. Відповідно до поточних трансформацій в українському та глобальному суспільстві, ця модернізація має ґрунтуватися на розвитку електронного адміністрування, тобто цифровізації багатьох адміністративних процедур у секторі публічного управління.

У зв'язку з необхідністю модернізації комунікаційної діяльності державних установ для підтримки стратегічного напрямку національного розвитку в інформаційному плані потрібне вдосконалення мереж, центрів і систем автоматизації, обчислень та аналізу інформації [2]. Це дасть змогу поліпшити внутрішню комунікацію органів публічної влади під час вироблення та реалізації управлінських рішень у поточній ситуації та в кризових ситуаціях, наприклад під час воєнного стану.

Сучасні інформаційно-комунікативні технології під час надання публічних послуг громадянам та установам є важливими в цій сфері з соціального погляду, оскільки підвищують рівень довіри до органів публічної влади. Водночас варто відзначити економічний розвиток, підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості української держави та створення сприятливого внутрішнього бізнес-середовища.

Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності державних службовців вимагає постійного процесу підвищення інформаційної грамотності, професійного розвитку та використання у своїй роботі дистанційних технологій. Це має мотивувати їх на більш якісне виконання своїх обов'язків та дозволити державним органам розширити канали комунікації з населенням, що, своєю чергою, повинно мати важливий соціальний ефект.

Технологія електронної демократії відіграє важливу роль у підвищенні ефективності комунікації між органами державної влади та громадянами, оскільки дає змогу громадянам оперативно вирішувати питання за допомогою електронних звернень. Цей формат покликаний покращити реалізацію актуальних громадянських ініціатив. Аналогічним чином, навчальні програми для населення мають бути розроблені в електронному форматі та уніфікувати принципи використання громадянами публічних послуг. Таким чином, громадяни зможуть повноцінно брати участь у спілкуванні з органами публічного управління.

Необхідно підкреслити важливість використання соціальних медіа, які відіграють особливу роль як специфічний інструмент інформаційно-комунікативної діяльності в сучасному суспільстві. Впровадження таких інструментів покращує взаємодію між групами зацікавлених сторін та органами публічної влади, особливо на регіональному та місцевому рівні [2]. Крім того, слід згадати про необхідність створення спеціальних інтерактивних сервісів, чи то на місцевому, чи то на регіональному, чи то на національному рівні, які дадуть змогу громадянам розв'язувати соціально значущі проблеми. Це означає, що громадяни зможуть вільно користуватися своїм правом на доступ до публічної інформації.

Зокрема, йдеться про віртуалізацію комунікаційної взаємодії між органами державної влади та населенням через створення та функціонування спеціальних сайтів. Зарубіжний досвід довів ефективність такої взаємодії, і функції сайтів можуть бути використані, зокрема, для розв'язання таких завдань на регіональному та місцевому рівні.

- полегшення доступу до інструментів регіонального розвитку, оцінених та узагальнених експертами, а також до карт і статистичних даних;
- надання можливостей для обміну думками з питань регіонального розвитку;
- забезпечення дистанційної освіти для чиновників місцевих органів влади, депутатів місцевих рад та активістів громадянського суспільства;
- створення умов для обговорення поточних питань, участі в опитуваннях і розміщення спеціальних звернень на відповідних вебсайтах, щоб громадськість могла повною мірою впливати на реалізацію регіональної політики;
- розвивати процес комунікації між зацікавленими сторонами в процесі реалізації регіональної політики;
- інформувати населення про особливості розвитку тієї чи іншої території.

Таким чином, модернізація інформаційно-комунікативної діяльності органів публічного управління в сучасних умовах має технічну, технологічну та соціальну спрямованість. Така форма взаємодії органів державної влади та громадян передбачає розв'язання різних проблем, які існують у цій сфері на сьогоднішній день.

Література

1. М'язова І. Ю. Міжкультурна комунікація: зміст, сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз). URL : <http://www.disslib.org/mizhkulturnakomunikatsia-zmist-sutnist-ta-osoblyvosti-projavu.html> (дата звернення: 20.12. 2023)
2. Бухтатий О.Є., Власенко Р.В., Грицяк Н.В. Інформаційна складова державної політики та управління: монографія. Київ: К.І.С., 2015. 320 с.

Надежденко Аліна,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Розпочате 24 лютого 2022 року широкомасштабне вторгнення Росії на територію України відзначило початок першої значущої війни в умовах багатоплярної міжнародної системи. Повномасштабний конфлікт між Росією та Україною раптово змінив сприйняття російської загрози щодо державності України, розкриваючи екзистенційний характер складного та багатоаспектного російсько-українського конфлікту.

Незалежно від того, як формулюються та представляються цілі війни Росії проти України керівництвом країни-агресора, основною метою Кремля залишається руйнація України як незалежної держави, знищення її військової та цивільної інфраструктури, а також самовільне розчленування території шляхом анексії окремих районів та створення псевдодержавних маріонеткових утворень.

Отже, для України основною метою у цьому конфлікті є нейтралізація зовнішніх загроз існуванню держави та нації, відновлення повного державного суверенітету та територіальної цілісності в рамках міжнародно визнаних кордонів 1991 року. Саме це і визначає національний вимір російсько-української війни.

Національний вимір війни охоплює комплекс політичних, соціальних, економічних, культурних та психологічних аспектів, які формують взаємовідносини між державою та народом під час конфлікту. Цей вимір визначає роль та значення війни для держави та її народу, впливає на сприйняття війни нацією та готовність до військових дій.

У відношенні до російсько-української війни, термін «національний вимір війни» не має стандартного визначення, охоплюючи такі аспекти, як формування національної